

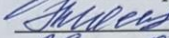
**КИЇВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ АРХІТЕКТУРИ,
БУДІВНИЦТВА ТА УПРАВЛІННЯ**

Циклова комісія «Суспільних дисциплін»

Відділення: Технологічне

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора
з навчальної роботи

 Тетяна КОСА
«19» 08 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НОРМАТИВНА БАЗА БУДІВНИЦТВА

Галузь знань: **19 Архітектура та будівництво**

Спеціальність: **192 Будівництво та цивільна інженерія**

Освітньо-професійна програма: **Виготовлення будівельних деталей і
конструкцій**

Освітньо-кваліфікаційний ступінь: **Фаховий молодший бакалавр**

КИЇВ 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Нормативна база будівництва» для здобувачів фахової передвищої освіти освітньо-професійного ступеню фаховий молодший бакалавр.

Галузь знань: 19 Архітектура та будівництво

Спеціальність: 192 Будівництво та цивільна інженерія

Освітньо-професійна програма: Виготовлення будівельних деталей і конструкцій

Робочу програму навчальної дисципліни уклали: Костюк О.В., кандидат філософських наук, доцент, викладач філософських дисциплін

Робочу програму навчальної дисципліни «Нормативна база будівництва»:

Розглянуто та схвалено на засіданні циклової комісії Суспільних дисциплін

Протокол № 1 від «24» серпня 2025 року

Голова циклової комісії [підпис] Катерина БАТРАК

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми [підпис] Наталія НЕГУСЄВА
«28» 08 2025 року

Розглянуто

Методист коледжу

«28» серпня 2025 року

[підпис] Ірина ТИМОШЕНКО

Схвалено методичною радою коледжу

Протокол № 1 від «28» 08 2025 року

Голова методичної ради

[підпис] Тетяна КОСА

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва навчальної дисципліни	Нормативна база будівництва
Статус	Обов'язкова компонента освітньо-професійної програми
Форма навчання	денна
Мова викладання	українська
Кількість кредитів ЄКТС/ годин	2,5/75
Індивідуальне завдання (курсний проект, курсова робота)	не передбачено
Форма контролю	<i>залік</i>

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Нормативна база будівництва**» є:

- засвоєння знань про систему законодавчих і нормативно-технічних актів, що регулюють будівельну діяльність в Україні;
- формування розуміння принципів правового регулювання на всіх етапах інвестиційно-будівельного процесу – від планування території до прийняття об'єктів в експлуатацію та їх подальшої експлуатації;
- набуття вмінь орієнтуватися у структурі нормативної бази, правильно застосовувати положення законів, ДБН, ДСТУ та технічних регламентів у практичній діяльності.

Завдання навчальної дисципліни «**Нормативно-правова база будівництва**» полягає в

- вивченні об'єкта, предмета та джерел нормативно-правового регулювання у будівництві;
- ознайомленні з основними законами та підзаконними актами у сфері будівництва, архітектурної діяльності, земельних відносин, охорони праці

та довкілля;

- дослідженні правових аспектів планування і забудови територій, проектування, виконання будівельних робіт та введення об'єктів в експлуатацію;

- аналізі системи державного архітектурно-будівельного контролю та відповідальності за правопорушення у сфері містобудівної діяльності;

- формуванні практичних навичок застосування нормативних актів при вирішенні професійних завдань у сфері будівництва.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК 1. Здатність користуватися нормативною, технічною і довідковою літературою, дотримуватися вимог ДБН та ДСТУ під час проектування, виконання робіт в галузі будівництва та цивільної інженерії.

У результаті **вивчення** навчальної дисципліни формуються **програмні результати навчання відповідно до ОПШ**:

РН 8. Знати нормативні документи в галузі будівництва, архітектури і управлінської діяльності та грамотно застосовувати їх під час вирішення задач будівництва та цивільної інженерії.

Очікувані результати навчання:

Тема 1. Вступ. Нормативна база будівництва України:

- знати структуру та основні складові нормативно-правової і нормативно-технічної бази будівництва;
- знати відмінності приписуваного, параметричного та цільового методів нормування;
- знати перелік ключових джерел права у будівництві та їх юридичну силу;
- уміти орієнтуватися в класифікації документів (закони, кодекси, ДБН, ДСТУ, технічні регламенти);
- уміти знаходити чинні редакції документів і визначати сферу їх застосування;

- уміти застосовувати відповідні норми в типових професійних ситуаціях.

Тема 2. Правове регулювання планування і забудови територій:

- знати систему містобудівної документації (генеральний план, план зонування, детальний план території);
- знати засади ведення містобудівного кадастру та містобудівного моніторингу;
- знати повноваження органів влади на державному, регіональному та місцевому рівнях;
- уміти тлумачити вимоги містобудівної документації під час прийняття проектних рішень;
- уміти визначати правові обмеження та режим використання територій;
- уміти аналізувати наслідки порушення вимог планування та забудови.

Тема 3. Земельні ділянки для будівництва, отримання вихідних даних для забудови:

- знати порядок набуття та реалізації прав на земельні ділянки під забудову;
- знати склад і призначення вихідних даних (МУО, технічні умови, завдання на проектування, будівельний паспорт);
- знати підстави для надання/відмови у вихідних даних;
- уміти визначати правовий режим земельної ділянки та допустимі види використання;
- уміти оформлювати запити і пакети документів на отримання вихідних даних;
- уміти виявляти та усувати колізії між земельним і містобудівним законодавством.

Тема 4. Проектування об'єктів будівництва:

- знати склад та зміст проектної документації і стадійність проектування;
- знати вимоги до експертизи та затвердження проектів, класи наслідків (СС1, СС2, СС3);
- знати правові засади професійної атестації та відповідальності

проектувальників;

- уміти застосовувати ДБН/ДСТУ і технічні регламенти при підготовці проектних рішень;
- уміти готувати завдання на проектування з урахуванням вихідних даних;
- уміти визначати випадки обов'язкової експертизи та комплектність матеріалів.

Тема 5. Виконання будівельних робіт:

- знати порядок набуття права на виконання будівельних робіт (повідомлення/дозвіл);
- знати вимоги до авторського і технічного нагляду, ведення виконавчої документації;
- знати принципи підтвердження відповідності будівельних виробів, матеріалів і робіт;
- уміти ідентифікувати роботи, що не потребують дозвільних документів;
- уміти формувати та подавати повідомлення/дозвіл і супровідні документи;
- уміти організувати систему контролю якості на будівельному майданчику.

Тема 6. Прийняття в експлуатацію та експлуатація будівель і споруд:

- знати процедури прийняття в експлуатацію для об'єктів різних класів наслідків;
- знати порядок державної реєстрації речових прав на новозбудовані та незавершені об'єкти;
- знати вимоги до енергетичної сертифікації та паспортизації будівель;
- уміти оформлювати декларацію/акт готовності та отримувати сертифікат;
- уміти організувати огляди, обстеження та ведення паспорта об'єкта;
- уміти визначати правові наслідки самочинного будівництва та шляхи їх усунення.

Тема 7. Державний архітектурно-будівельний контроль і нагляд.

Відповідальність у сфері містобудівної діяльності:

- знати систему органів контролю і нагляду, їхні повноваження та інструменти впливу;
- знати склад правопорушень у сфері містобудування та види санкцій;
- знати порядок проведення перевірок і підстави для їх призначення/зупинення;
- уміти готувати документи для перевірок, надання пояснень і усунення порушень;
- уміти оскаржувати постанови про накладення штрафів та інші рішення контролюючих органів;
- уміти застосовувати правові механізми знесення самочинно збудованих об'єктів або їх узаконення.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Вступ. Нормативна база будівництва України

Поняття та структура нормативної бази. Методи формування норм: приписуваний, параметричний, цільовий. Законодавчі і технічні акти. Гармонізація з ЄС.

Тема 2. Правове регулювання планування і забудови територій

Система містобудівної документації: генеральний план, зонінг, детальний план території. Містобудівний кадастр і моніторинг. Повноваження органів влади.

Тема 3. Земельні ділянки для будівництва, отримання вихідних даних для забудови

Право на землю. Форми власності. Способи набуття прав. Вихідні дані для проектування: містобудівні умови і обмеження, технічні умови, завдання, будівельний паспорт.

Тема 4. Проектування об'єктів будівництва

Склад і стадії проектної документації. Класи наслідків. Експертиза та затвердження проектів. Атестація проектувальників.

Тема 5. Виконання будівельних робіт

Право на виконання робіт: повідомлення, дозвіл, винятки. Авторський і технічний нагляд. Ліцензування. Договір підряду. Контроль якості.

Тема 6. Прийняття в експлуатацію та експлуатація будівель і споруд

Прийняття в експлуатацію: декларація, акт готовності, сертифікат. Державна реєстрація прав власності. Сертифікація енергоефективності. Експлуатація та обстеження будівель.

Тема 7. Державний архітектурно-будівельний контроль і нагляд.

Відповідальність у сфері містобудування Система органів контролю і нагляду.

Проведення перевірок. Види правопорушень. Санкції і накладення штрафів.

Відповідальність за самочинне будівництво. Знесення і узаконення об'єктів..

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Денна форма навчання

№ заняття	Назви тем	Кількість годин						Рекомендовані джерела інформації
		Денна форма навчання						
		усього	у тому числі					
лекції	практичні		лабораторні	семінарські	самостійна робота			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
III рік навчання, VI семестр								
	Тема 1. Вступ. Нормативна база будівництва України	10	2	-	-	2	6	
1.	1.1. Поняття та структура нормативної бази 1.2. Методи формування норм: приписуваний, параметричний, цільовий 1.3. Гармонізація з ЄС	10	2	-	-	2	6	О 1 с. 7-30
	Тема 2. Правове регулювання планування і забудови територій	10	2	-	-	2	6	
2.	2.1. Генеральний план, зонінг, детальний план території 2.2. Містобудівний кадастр і моніторинг 2.3. Повноваження органів влади	10	2	-	-	2	6	О 1 с. 31-50
	Тема 3. Земельні ділянки для будівництва, отримання вихідних даних	11	2	-	-	2	7	
3.	3.1. Право на землю та форми власності 3.2. Способи набуття прав 3.3. Вихідні дані для проектування: МУО, технічні умови, будпаспорт	11	2	-	-	2	7	О 1 с. 51-61

1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Тема 4. Проектування об'єктів будівництва	11	4	-	-	4	3	
4.	4.1. Склад і стадії проектної документації 4.2. Класи наслідків та експертиза проектів 4.3. Атестація проєктувальників	11	4	-	-	4	3	О 1 с. 62-79
	Тема 5. Виконання будівельних робіт	11	4	-	-	4	3	
5.	5.1. Право на виконання робіт: повідомлення, дозвіл, винятки 5.2. Авторський і технічний нагляд 5.3. Договір підряду та контроль якості	11	4	-	-	4	3	О 1 с. 80-98
	Тема 6. Прийняття в експлуатацію та експлуатація будівель і споруд	11	4	-	-	4	3	
6.	6.1. Декларація, акт готовності, сертифікат 6.2. Держреєстрація прав власності 6.3. Сертифікація енергоефективності та обстеження	11	4	-	-	4	3	О 1 с. 99-112
	Тема 7. Державний архітектурно-будівельний контроль і нагляд. Відповідальність	11	4	-	-	4	3	
7.	7.1. Система органів контролю і нагляду 7.2. Проведення перевірок, види правопорушень 7.3. Санкції, самочинне будівництво, узаконення	11	4	-	-	4	3	О 1 с. 113-127
	Разом	75	22	-	-	22	31	

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

1. Поняття нормативної бази будівництва.
2. Структура нормативно-правових та нормативно-технічних документів у будівництві.
3. Методи формування будівельних норм: приписуваний, параметричний, цільовий.
4. Гармонізація українського законодавства у сфері будівництва з ЄС.
5. Конституційні та законодавчі засади регулювання будівельної діяльності.
6. Основні закони України у сфері будівництва.
7. Технічні регламенти та їх роль у сфері будівництва.
8. Поняття державних будівельних норм (ДБН).
9. Поняття галузевих будівельних норм (ГБН).
10. Стандарти та кодекси усталеної практики.
11. Генеральний план населеного пункту: зміст та призначення.
12. План зонування території (зонінг): мета та структура.
13. Детальний план території: призначення та склад.
14. Містобудівний кадастр.
15. Містобудівний моніторинг.
16. Повноваження органів державної влади у сфері планування територій.
17. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері містобудування.
18. Поняття земельної ділянки у будівництві.
19. Форми власності на земельні ділянки.
20. Способи набуття прав на земельну ділянку.
21. Містобудівні умови та обмеження.
22. Технічні умови для проектування.
23. Завдання на проектування.

24. Будівельний паспорт забудови земельної ділянки.
25. Склад та зміст проектної документації на будівництво.
26. Стадії проектування: ТЕО, ТЕР, ЕП, П, РП, Р.
27. Класи наслідків (відповідальності) будівель і споруд.
28. Експертиза проектів будівництва.
29. Затвердження проектної документації.
30. Професійна атестація проектувальників.
31. Право на виконання будівельних робіт.
32. Повідомлення та дозвіл на виконання будівельних робіт.
33. Авторський нагляд у будівництві.
34. Технічний нагляд у будівництві.
35. Ліцензування діяльності у сфері будівництва.
36. Договір підряду у будівництві.
37. Контроль якості виконання будівельних робіт.
38. Прийняття об'єктів в експлуатацію.
39. Декларація про готовність об'єкта до експлуатації.
40. Акт готовності об'єкта до експлуатації.
41. Сертифікат про прийняття об'єкта в експлуатацію.
42. Державна реєстрація прав власності на об'єкти будівництва.
43. Сертифікація енергетичної ефективності будівель.
44. Обстеження та паспортизація будівель і споруд.
45. Види правопорушень у сфері містобудівної діяльності.

6. ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ТА МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Технології навчання:

- Словесні методи: лекція, пояснення, розповідь, дискусія, співбесіда.
- Наочні методи: презентації, аналіз нормативно-правових актів, демонстрація схем і таблиць (структура нормативної бази, класи наслідків, процедура введення об'єктів в експлуатацію).
- Робота з навчально-методичною літературою: конспектування підручника «Нормативна база будівництва» (2019), опрацювання лекцій, складання тез та аналітичних таблиць.
- Інформаційні технології: використання електронних ресурсів (законодавча база «Законодавство України», Публічна кадастрова карта, портал «Дія», електронні сервіси ДАБІ/ДАБК).
- Самостійна робота: підготовка рефератів, виконання контрольних питань після тем, аналіз реальних нормативних документів (ДБН, технічні регламенти, закони).

Методи оцінювання:

- усне опитування та співбесіди на семінарських заняттях;
- виконання письмових завдань (тести, складання схем процедур);
- тестування за темами курсу;
- оцінювання конспектів і самостійних завдань;
- підсумкове тестування;
- залік.

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

7.1. Шкала оцінювання результатів навчання за національною системою:

Національна шкала	Теоретична підготовка	Практичні уміння та навички
«Відмінно»	Студент глибоко і системно знає нормативно-правові та нормативно-технічні документи у сфері будівництва; вільно орієнтується у законах України («Про регулювання містобудівної діяльності», «Про будівельні норми» тощо), ДБН та технічних регламентах; здатний пояснити структуру нормативної бази, методи формування норм (приписуваний, параметричний, цільовий) та гармонізацію з ЄС.	Студент глибоко і системно знає нормативно-правові та нормативно-технічні документи у сфері будівництва; вільно орієнтується у законах України («Про регулювання містобудівної діяльності», «Про будівельні норми» тощо), ДБН та технічних регламентах; здатний пояснити структуру нормативної бази, методи формування норм (приписуваний, параметричний, цільовий) та гармонізацію з ЄС.
«Добре»	Студент знає основні нормативні акти та будівельні норми, уміє пояснити їхню сутність, правильно застосовує понятійний апарат. Може дати загальну характеристику методів нормування та процедур у сфері будівництва.	Студент знає основні нормативні акти та будівельні норми, уміє пояснити їхню сутність, правильно застосовує понятійний апарат. Може дати загальну характеристику методів нормування та процедур у сфері будівництва.
«Задовільно»	Студент має фрагментарні знання про нормативну базу будівництва; знає лише окремі закони та ДБН. Орієнтується у загальних поняттях, але не здатний послідовно пояснити процедури у сфері будівництва.	Студент має фрагментарні знання про нормативну базу будівництва; знає лише окремі закони та ДБН. Орієнтується у загальних поняттях, але не здатний послідовно пояснити процедури у сфері будівництва.
«Незадовільно»	Студент не знає основних нормативно-правових актів	Студент не знає основних нормативно-правових актів

	та документів у сфері будівництва, не орієнтується у структурі та процедурах галузі.	та документів у сфері будівництва, не орієнтується у структурі та процедурах галузі.
--	--	--

7.2. Шкала оцінювання результатів навчання за системою ЄКТС:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	Студент вільно орієнтується у структурі нормативної бази будівництва; демонструє глибокі знання законодавчих і нормативно-технічних документів; здатний пояснити методи формування норм та їх гармонізацію з ЄС; вміє самостійно аналізувати містобудівну документацію та практичні кейси (будівельний паспорт, декларація, договір підряду)
82-89	добре	B	Студент знає основні положення законів і будівельних норм; вміє застосовувати базові процедури у сфері будівництва; виконує завдання правильно, хоча допускає незначні неточності в аргументації та обґрунтуванні
74-81		C	Студент володіє знаннями у межах програмного матеріалу; розуміє процедури планування, проектування, виконання робіт

			і прийняття в експлуатацію; проте його відповіді інколи поверхові, недостатньо системні
64-73	задовільно	D	Студент засвоїв основні теми, але знання неповні й фрагментарні; допускає помилки у тлумаченні норм і процедур; виконує завдання з допомогою викладача.
60-63		E	Студент знає лише окремі нормативні акти та поняття; не вміє послідовно пояснити процеси у сфері будівництва; відповіді неповні, містять суттєві неточності
35-59	незадовільно	FX	Студент має дуже обмежені знання; не здатний правильно застосовувати будівельні норми й процедури; потребує додаткової підготовки перед повторним оцінюванням
1-34		F	Студент не засвоїв навчальний матеріал; не орієнтується у базових поняттях і не може виконати навіть найпростіші завдання

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ:

Основні джерела інформації:

1. Корнійчук О. І., Алексієвець В. І. Нормативна база будівництва: навчальний посібник. – Рівне: Волинські обереги, 2019. – 136 с.
2. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР.
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV.
4. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV.
5. Земельний кодекс України від 25.10.2001 № 2768-III.
6. Закон України «Про архітектурну діяльність» від 20.05.1999 № 687-IV.
7. Закон України «Про будівельні норми» від 05.11.2009 № 1704-VI.
8. Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» від 17.02.2011 № 3038-VI.
9. Закон України «Про відповідальність за правопорушення у сфері містобудування» від 14.10.1994 № 208/94-ВР.
10. Закон України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності» від 15.01.2015 № 124-VIII.
11. Закон України «Про енергетичну ефективність будівель» від 22.06.2017 № 2118-VIII.
12. Постанова КМУ № 466 від 13.04.2011 «Про затвердження Порядку виконання підготовчих та будівельних робіт».
13. Постанова КМУ № 461 від 13.09.2011 «Порядок прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів».
14. Постанова КМУ № 903 від 11.07.2007 «Про авторський та технічний нагляд під час будівництва».
15. ДБН А.2.2-3:2014 «Склад та зміст проектної документації на будівництво».
16. ДБН В.1.1-7:2016 «Пожежна безпека об'єктів будівництва».
17. ДБН В.2.2-15:2019 «Житлові будинки. Основні положення».
18. ДСТУ Б Д.1.1-1 «Правила визначення вартості будівництва».

19. ДСТУ Б Д.1.1-7:2013 «Правила визначення вартості проектно-вишукувальних робіт та експертизи проектної документації».

Допоміжні джерела інформації:

1. Постанова КМУ № 559 від 25.05.2011 «Про містобудівний кадастр».
2. Постанова КМУ № 257 від 12.04.2017 «Деякі питання обстеження об'єктів будівництва».
3. Постанова КМУ № 1127 від 25.12.2015 «Порядок державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень».
4. Наказ Мінрегіону № 172 від 11.07.2018 «Про затвердження форми енергетичного сертифіката та витягу з нього».
5. Наказ Мінрегіону № 637 від 24.12.2008 «Перелік внутрішніх опоряджувальних робіт у житлових будинках».
6. ДБН В.1.2-14 «Загальні принципи забезпечення надійності та конструктивної безпеки будівель, споруд, будівельних конструкцій та основ».
7. ГБН В.2.3-218-551:2011 «Автомобільні дороги загального користування. Капітальний ремонт. Вимоги проектування».

Інформаційні ресурси:

1. Верховна Рада України. Офіційний портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua>
2. Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України. Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://minregion.gov.ua>
3. Єдина державна електронна система у сфері будівництва (ЄДЕССБ). Офіційний портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://e-construction.gov.ua>
4. Державна інспекція архітектури та містобудування України (ДІАМ). Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://diam.gov.ua>

5. Державне підприємство «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості» (ДП «УкрНДНЦ»). Національний орган стандартизації України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uas.org.ua>

6. Міністерство цифрової трансформації України. Портал державних послуг «Дія». Декларація про готовність об'єкта до експлуатації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://diia.gov.ua/services/deklaraciya-pro-gotovnist-obyektu-do-ekspluataciyi>

9. ЗМІНИ ТА ДОПОВНЕННЯ

Навчальний рік	Зміст внесених змін та доповнень	Номер протоколу засідання циклової комісії	Підпис голови циклової комісії

